

Encyclopedia of Philosophy elektronisch en papier

Jacob van Sluis j.van.sluis@rug.nl

De onder redactie van Donald Borchert uitgegeven Encyclopedia of Philosophy (Macmillan 2006) is in meerdere opzichten een opmerkelijke uitgave. Als boekwerk is het een prachtig naslagwerk in tien delen. Bovendien is het integraal beschikbaar via het RUG-netwerk, in identieke opmaak met behulp van PDF-bestanden.

De bewerking

Het gaat om een tweede editie van een gelijknamig werk, eerder verschenen in acht delen onder redactie van Paul Edwards in 1967. Dit was een prachtig naslagwerk, met grondige artikelen door een keur van kopstukken geschreven. Als aanvulling op deze eerste editie bezorgde Borchert in 1996 al een supplementdeel. Hierin waren aanvullingen opgenomen, zoals bij het lemma over Heidegger, maar tevens nieuwe artikelen, bijvoorbeeld over personen die in 1967 blijkbaar nog niet in beeld waren, zoals Hannah Arendt en Walter Benjamin.

Op de werkwijze en de resultaten van het supplementdeel heeft men voor het samenstellen van deze tweede editie voortgebouwd. De nieuwe *Encyclopedia of Philosophy* bevat ruim 2100 artikelen, waarvan 450 geheel nieuwe artikelen. De artikelen kunnen op de volgende wijze ontstaan zijn:

1. Men heeft de artikelen uit de 1967-editie ongewijzigd opgenomen. Zo bijvoorbeeld het lemma over de Nederlandse filosoof Frans Hemsterhuis. In sommige gevallen heeft men hierbij de bibliografie aangevuld met de vermelding van latere publicaties, bijvoorbeeld bij Johannes Althusius.
2. Een tweede mogelijkheid omvat nieuw geschreven artike-

len voor deze tweede editie. Zo hebben Aristoteles, Benjamin, Fichte en Heidegger bijvoorbeeld in de tweede editie geheel nieuwe lemmata gekregen. Eveneens zijn er nieuwe artikelen toegevoegd op termen, die voorheen nog geen eigen ingang kenden, bijvoorbeeld 'Feminist philosophy'.

3. Een tussenoplossing vormen artikelen die inhoudelijk zijn bijgewerkt. Het artikel van Arendt uit 1996 is in 2005 bijgewerkt, evenzo de lemmata Bayle en Xenophon uit 1967. Soms kon dit gebeuren door de oorspronkelijke auteur, vaker echter door een tweede auteur.
4. Bij de bewerking naar de tweede editie behoorde blijkbaar ook dat er artikelen uit de eerste editie sneuvelden, over 'national philosophies' als German, British, American en helaas ook Dutch. Daartegenover staat dat andere nationaliteiten een belangrijke uitbreiding kregen – Japanese, Latin American – of zelfs werden toegevoegd – African, Korean.

Onder elk lemma wordt naast de vermelding van de naam van de auteur opgegeven het jaar van herkomst: 1967, 1996, 2005 of een combinatie daarvan. Aldus

is men gekomen tot een grondige herziening en actualisering van een gewaardeerd naslagwerk.

De elektronische versie

Opmerkelijker is wellicht de digitale versie van deze tweede editie, die de uitgever naast de papieren uitgave ter beschikking heeft gesteld. Deze biedt natuurlijk een aantal voordelen, zoals de elektronische zoekfuncties en het digitaal opslaan van artikelen. Bij de presentatie van de artikelen op het scherm kan men uit twee opties kiezen: of een duidelijk vanaf het scherm leesbare presentatie, of een opmaak geheel identiek aan de papieren versie via PDF en Acrobat-reader, waardoor men als het ware een afdrukbare fotokopie van de papieren pagina's verkrijgt.

Een heel bijzondere optie van de elektronische versie is de vertaalmachine. Men kan een lemma rechtstreeks laten vertalen in acht andere talen, waaronder Duits en Frans. Helaas geen Nederlands, maar daarover hoeft men ook niet al te zeer te bedroefd te zijn. Van het artikel 'Analytic and synthetic statements' wordt de aanhef door de achterliggende vertaalmachine in het Duits verbasterd tot het onherkenbare

'Analytisch und chemiefasergebebe Aussagen'.

In dubbel opzicht toont de uitgever van deze tweede editie van *Encyclopedia of Philosophy* dus lef. Allereerst door de werkwijze van een grondige bijstelling van een naslagwerk, dat in zijn oorspronkelijke eerste editie al zijn waarde bewezen had. Waarom een groot avontuur aangaan voor een volledig nieuwe editie als het ook eenvoudiger kan?

Ten tweede is de uitgever de gebruiker welgezind door de digitale versie aan te bieden in een opmaak die volstrekt identiek is aan de papieren versie. Daarmee blijft de 'hardcopy' de norm bij het online-gebruik en wordt de mogelijkheid tot citeren éénduidig.

- De boekversie kunt u raadplegen op de studieaantal filosofie op de vierde verdieping van de Universiteitsbibliotheek, voor digitale raadpleging kunt u binnen het RUG-domein onderstaande link gebruiken:
<http://tinyurl.com/y77xmb>
- Meer belangrijke naslagwerken van dezelfde uitgever biedt de 'Gale Virtual Reference Library': <http://tinyurl.com/uu6dy>

